

Силабус дисципліни «Психологія і педагогіка»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 227 · ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ · ФІЗИЧНА
РЕАБІЛІТАЦІЯ · БАКАЛАВР

90

Годин загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС відповідно до
стандарту

3

Змістовних модулів курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Психологія і педагогіка

Спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія; Фізична реабілітація

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 90 годин / 3 кредити ЄКТС

Модулів: 3 змістовних блоки курсу

Мета дисципліни

Дисципліна «Психологія і педагогіка» формує у студентів спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» та «Фізична реабілітація» цілісне уявлення про психологічні та педагогічні закономірності розвитку особистості, поведінки хворого, особливості комунікації у реабілітаційному процесі. Курс спрямований на розвиток психолого-педагогічної компетентності майбутніх фізичних терапевтів та ерготерапевтів, формування навичок терапевтичної взаємодії з пацієнтами та їх родинами, розуміння психологічних аспектів захворювань та реабілітації.

Форми навчання

- Лекції — 30 годин
- Практичні заняття — 15 годин
- Самостійна робота — 45 годин

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації у психолого-педагогічному та клінічному контексті: виявлення психологічних особливостей пацієнтів, розуміння поведінкових реакцій на хворобу, формування обґрунтованих висновків щодо стратегій реабілітаційного супроводу. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки.

Здатність до усної та письмової комунікації з пацієнтами, їхніми родинами та міждисциплінарною командою; відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність до командної роботи у реабілітаційному процесі.

- Аналізувати психологічний стан пацієнта та його вплив на реабілітацію
- Застосовувати педагогічні прийоми у навчанні пацієнтів
- Планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів
- Коректно спілкуватися в терапевтичних і командних ситуаціях
- Брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки

Фахові компетентності

Розуміння психологічних закономірностей сприйняття хвороби, реакцій особистості на стрес, біль та обмеження функції. Знання основ педагогіки у сфері охорони здоров'я для ефективного навчання пацієнтів і їх родин самодопомозі та безпечній поведінці.

Здатність застосовувати психолого-педагогічні підходи у плануванні реабілітаційного втручання, враховувати мотивацію та психоемоційний стан пацієнта, забезпечувати психологічну підтримку в процесі відновлення.

- Характеризувати основні психічні процеси та стани особистості
- Аналізувати психологію хворого і поведінку в умовах хвороби
- Оцінювати мотивацію пацієнта та її вплив на реабілітацію
- Застосовувати техніки психологічної підтримки та педагогічного впливу
- Організовувати терапевтичну комунікацію з пацієнтами та родинами

Результати навчання

Після успішного завершення курсу студент повинен демонструвати такі результати навчання:

1

Знання та розуміння

Пояснювати сутність ключових психологічних і педагогічних категорій: особистість, діяльність, спілкування, психічні процеси та стани, мотивація, навчання, виховання. Характеризувати психологічні особливості сприйняття хвороби, болю та реабілітаційного процесу пацієнтами різних вікових груп.

2

Аналіз та оцінювання

Аналізувати психоемоційний стан пацієнта, виявляти чинники, що впливають на його мотивацію до відновлення. Оцінювати ефективність педагогічних прийомів у навчанні пацієнтів та їхніх родин, порівнювати різні стратегії терапевтичної комунікації.

3

Застосування знань

Застосовувати психолого-педагогічні методи для підвищення прихильності пацієнта до лікування та реабілітації. Використовувати техніки активного слухання, емпатійного спілкування та педагогічного супроводу в практичній роботі фізичного терапевта/ ерготерапевта.

4

Комунікація та рефлексія

Аргументовано викладати власну позицію щодо психолого-педагогічних аспектів реабілітації. Формувати професійну ідентичність, розвивати рефлексивні навички та готовність до безперервного особистісного й фахового зростання.

Модуль 1. Психологія особистості та загальна психологія

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1.1

Психологія як наука. Предмет, завдання та методи психології. Місце психології серед наук про людину. Значення психологічних знань у професійній діяльності фізичного терапевта та ерготерапевта. Основні галузі психологічної науки. Зв'язок психології з медициною та реабілітологією.

Тема 1.2

Психічні процеси та стани. Відчуття і сприймання. Увага та пам'ять. Мислення і мова. Уява. Емоції та почуття. Вольові процеси. Особливості психічних станів у пацієнтів в процесі реабілітації. Роль психічних процесів у відновленні функцій.

Тема 1.3

Психологія особистості. Поняття особистості в психології. Структура особистості. Темперамент, характер, здібності. Мотиваційна сфера особистості. Самооцінка та Я-концепція. Психологічні аспекти формування ставлення пацієнта до хвороби та реабілітації.

Тема 1.4

Вікова психологія. Психологічні особливості різних вікових груп пацієнтів. Психологія дитини, підлітка, дорослого та особи похилого віку. Специфіка реабілітаційної роботи з урахуванням вікових особливостей. Розвиток особистості протягом усього життєвого шляху.

Модуль 2. Психологія хворого та клінічна комунікація

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 2.1

Психологія хворого. Внутрішня картина хвороби. Типи реагування на захворювання. Психологічні реакції на хронічну хворобу, травму та інвалідність. Психологічні аспекти болю. Тривога, депресія та стрес як супутники захворювання. Психологічна підтримка пацієнта в реабілітаційному процесі.

Тема 2.2

Мотивація у реабілітації. Поняття мотивації та її роль у відновленні. Фактори, що впливають на прихильність пацієнта до реабілітації. Методи підвищення мотивації. Мотиваційне інтерв'ю як інструмент фізичного терапевта. Постановка реабілітаційних цілей спільно з пацієнтом.

Тема 2.3

Терапевтична комунікація. Основи спілкування у сфері охорони здоров'я. Вербальна та невербальна комунікація. Активне слухання та емпатія. Особливості спілкування з пацієнтами різних вікових груп та з особами з обмеженими можливостями. Конфліктні ситуації та їх вирішення.

Модуль 3. Педагогіка у сфері охорони здоров'я та реабілітації

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3

Тема 3.1

Основи педагогіки. Предмет, завдання та методи педагогіки. Дидактика як теорія навчання. Принципи навчання. Педагогіка охорони здоров'я (Health Education). Особливості навчання дорослих (андрагогіка). Навчання пацієнтів як компонент реабілітаційного процесу.

Тема 3.2

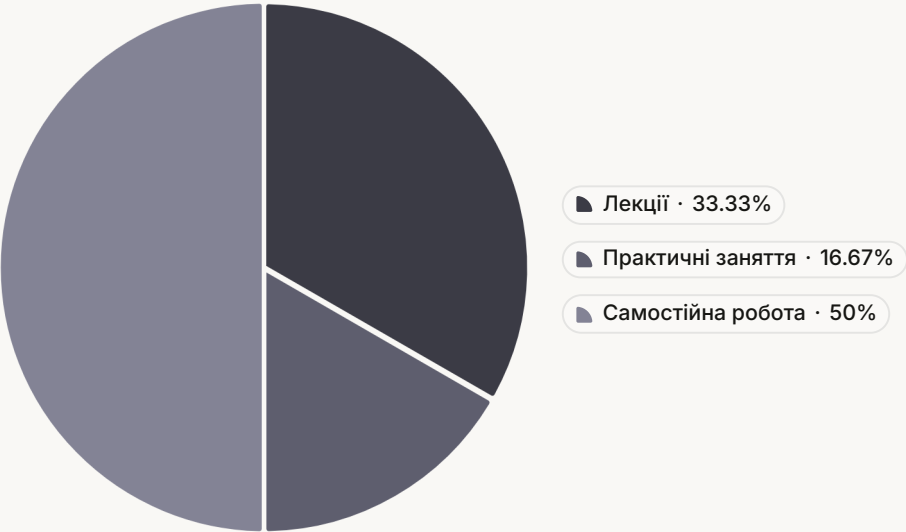
Навчання пацієнтів та їхніх родин. Методи та форми навчання у реабілітації. Індивідуальне та групове навчання. Розроблення освітніх програм для пацієнтів. Оцінювання ефективності навчання. Психолого-педагогічні підходи до навчання самопомозі та безпечній поведінці.

Тема 3.3

Міждисциплінарна команда та педагогічна взаємодія. Робота у міждисциплінарній реабілітаційній команді. Розподіл ролей та педагогічна відповідальність фахівців. Наставництво та менторство у реабілітаційній практиці. Безперервний професійний розвиток. Рефлексія та самовдосконалення терапевта.

Розподіл навчального часу — 90 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Психологія як наука	2	2	4
	Тема 1.2 — Психічні процеси та стани	4	2	6
	Тема 1.3 — Психологія особистості	4	2	6
	Тема 1.4 — Вікова психологія	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Психологія хворого	4	2	6
	Тема 2.2 — Мотивація у реабілітації	4	2	6
	Тема 2.3 — Терапевтична комунікація	4	1	5
Модуль 3	Тема 3.1 — Основи педагогіки	4	1	5
	Тема 3.2 — Навчання пацієнтів та родин	4	1	5
	Тема 3.3 — Міждисциплінарна команда	2	0	4
Разом		30	15	45

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **90 годин (3 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год. — 33%)**: подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (15 год. — 17%)**: відпрацювання навичок, рольові ігри, кейс-аналіз
- **Самостійна робота (45 год. — 50%)**: поглиблене вивчення, підготовка завдань

Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються самостійно опрацьовувати психолого-педагогічну літературу та застосовувати знання на практиці.

Самостійна робота студентів та методи викладання

Форми самостійної роботи

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з психології та педагогіки, навчальними посібниками з медичної психології та педагогіки охорони здоров'я, науковими статтями у фахових виданнях. Конспектування ключових положень, порівняння підходів різних авторів.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: МОЗ України (moz.gov.ua), Національна бібліотека України (nbuv.gov.ua), науково-практичні журнали з реабілітації та психології. Аналіз наукових публікацій, пошук актуальної інформації.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань щодо психологічних особливостей пацієнтів у реабілітації, підготовка есе, аналітичних записок, клінічних кейсів з психолого-педагогічної проблематики. Застосування теоретичних знань до конкретних ситуацій реабілітаційної практики.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання рекомендованої літератури; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень; систематизація знань перед контрольними роботами та проміжним контролем.

Методи викладання

→ Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і практичних прикладів із реабілітаційної практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

→ Кейс-стаді

Аналіз реальних клінічних ситуацій; студенти виявляють психологічні проблеми пацієнта, пропонують педагогічні та комунікаційні стратегії та обґрунтовують рішення.

→ Рольові ігри

Відпрацювання навичок терапевтичної комунікації, мотиваційного інтерв'ю та навчання пацієнтів у змодельованих клінічних ситуаціях; розвиток емпатії та рефлексивних навичок.

→ Дискусії

Обговорення психолого-педагогічних аспектів реабілітаційної практики; розвиток критичного мислення, аргументації та вміння відстоювати власну позицію.

→ Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, рефератів і презентацій за обраною психолого-педагогічною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та тестові вправи за темами змістовного модуля.

Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Включає усні опитування, письмові відповіді на запитання, аналіз клінічних кейсів та участь у рольових іграх і дискусіях.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, аналіз психологічного стану пацієнта, розробка стратегії реабілітаційної взаємодії). Оцінюються повнота відповіді, правильність аналізу та обґрунтованість висновків. Проводиться після кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль

Залік відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та письмові відповіді на питання. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

❏ Усі методи контролю спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» та «Фізична реабілітація».

Рекомендована література та ресурси

Навчальна та наукова література (2022–2024)

1. Максименко С. Д., Максименко К. С., Коваль І. А. Медична психологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. — Київ : КММ, 2022. — 520 с.
2. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І., Квасник О. В., Шаполова В. В. Загальна психологія: навчальний посібник. — Харків : ФОП Бровін О. В., 2023. — 512 с.
3. Клос Л. Супровід реабілітації ветеранів війни та членів їх родин: навч. посіб. — Львів : Марченко Т. В., 2024. — 156 с.
4. Марута Н. О. (ред.) Охорона психічного здоров'я: підручник. — Харків : Строков Д. В., 2022. — 464 с.
5. Бабова К. Д. (ред.) Реабілітація військовослужбовців в умовах санаторно-курортних та реабілітаційних закладів: монографія. — Одеса : Поліграф, 2023. — 340 с.
6. Сокрут В. М. (ред.) Нейрореабілітація: підручник для студентів і лікарів. — Львів : ФОП Марченко Т. В., 2023. — 412 с.
7. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. — 3-тє вид., переробл. і доповн. — Київ : Академвидав, 2022. — 456 с.
8. Туркот Т. І., Коновал О. А. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посіб. — Херсон : Олді+, 2022. — 380 с.
9. Горобець М. П., Зайцев В. О., Печко О. М., Самохін М. К. Вплив режиму дня на стан здоров'я студентів: навч. посіб. для студентів спец. 227. — Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2022. — 112 с.
10. Пономаренко Н. П., Зайцев В. О. Клінічний реабілітаційний менеджмент у фізичній терапії, ерготерапії: метод. вказівки. — Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2023. — 96 с.

Офіційні інтернет-ресурси

1. Міністерство охорони здоров'я України. — URL: <https://moz.gov.ua/>
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. — URL: <https://nbuv.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
4. Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. — URL: <https://psychology.ua/>
5. Науково-практичний журнал «Медична психологія». — URL: <https://medpsy.com.ua/>
6. Журнал «Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології». — URL: <https://frt.ldufk.edu.ua/>
7. Реєстр медичних інформаційних систем МОЗ України. — URL: <https://www.hsc.gov.ua/>
8. Платформа «Prometheus» — відкриті онлайн-курси з психології та педагогіки. — URL: <https://prometheus.org.ua/>

Рекомендована література охоплює видання **2022–2024 років** відповідно до вимог актуальності навчально-методичного забезпечення для ОП Фізична терапія, ерготерапія та Фізична реабілітація.